

ИЗДАТЕЛСТВО
ЕДНОРОГ

представя

ЛИЗ НЮДЖЪНТ В България

Ирландската писателка
идва в София,
за да представи
най-новия си бестселър
„СТРАННАТА
САЛИ ДАЙМЪНД“

НА 28 НОЕМВРИ 2023, 18 ч.,
КНИЖЕН ЦЕНТЪР „ГРИНУИЧ“,
БУЛ. „ВИТОША“ 37

Ирландската писателка Лиз Нюджънт е родена през 1967 година. Преди да се посвети изцяло на писателската си кариера, тя е работила като сценарист в различни театри и в телевизията. Всички нейни романи са били на първо място в класацията на ирландските бестселъри, лауреат е на четири ирландски литературни награди, сред които и наградата „Жена на годината“ за заслуги в областта на литературата за 2017 г. През февруари 2021 г. е удостоена с наградата „Джеймс Джойс“.

Сали Даймънг не разбира какво странно има в онова, което е направила. Тя просто е изпълнила нарежданията на баща си, а той ѝ е казал да го изхвърли на боклука, когато умре.

Самотната Сали става прицел на внимание не само от страна на гладните за сензации медии и на озадачената полиция. Събитията събуждат зловещите сенки на едно минало, за което тя не погозира нищо. Докато постепенно разкрива ужасите от детството си, залучени от травмираното ѝ съзнание, живялата като отшелник Сали за първи път открива и заобикалящия я свят, открива своята независимост, намира приятели, научава се да се радва, но и разбира, че хората невинаги казват онова, което мислят.

А когато започват да пристигат съобщения от някакъв непознат, който явно знае за миналото ѝ много повече, отколкото е известно на нея самата, животът на Сали отново ще бъде повлечен от водовъртежа на отдавнашни злодеяния...

— Изхвърли ме на боклука – той все повтаряше това. – Когато умра, ме изхвърли на боклука. Ще бъда мъртъв, ще ми е все едно. А ти ще си изплачеш очите – после се разсмихваше и аз също се смеех, защото и двамата знаехме, че няма да си изплача очите. Аз никога не плача.

Когато настъпи мигът, на 29 ноември 2017-та, в сряда, изпълних инструкциите му. Той беше стар, отслабнал и междувременно бе станал на осемдесет и две, затова беше лесно да го напъхам в един от големите чували за градински отпадъци.

Беше изминал месец, откакто той за последен път бе на крак. „Никакви лекари“, така каза. „Знам ги аз тях.“ И действително ги познаваше, тъй като и сам беше лекар, психиатър. Но все още бе в състояние да пише рецепти и ме изпращаше в Роскомън да ги изпълняват.

Не съм го убивала; нямаше такова нещо. Онази сутрин му занесох чая, а той беше изстинал в леглото си. Очите му бяха затворени, слава богу. Мразя да гледам в телевизионните сериали как трупове се взират нагоре към инспектора от криминалната полиция. А може би очите на човек остават отворени само ако е бил убит?

– Татко? – казах, макар да ми беше ясно, че си беше отишъл.

Седнах на края на леглото, махнах капачето от чашата му и изпих чая, макар че ми липсваше захарта, която слагам в своя. Първо проверих дали има пулс, но въсърчатата бледност на кожата му ми каза всичко. Само че „въсърчат“ не беше подходящата дума. По-скоро изглеждаше така, сякаш... кожата му вече не му принадлежеше, или че той беше вече чужд на нея.

Трудно беше да замъкна товара си през двора до хамбара. Земята беше замръзнала, затова ми се налагаше през няколко минути да нарамвам чувала, за да не се разкъса. Когато беше добре, татко изсипваше веднъж месечно всички чували в пещта за изгаряне на отпадъци. Отказваше да плаща такса „смет“, а ние живеехме на толкова усамотено място, че от общината не ни принуждаваха да го сторим.

Беше ми ясно, че трупове започват да се разлагат, гният и миришат, затова внимателно поставих чувала в пещта за отпадъци. Излях вътре малко нефта и я запалих. Не останах, за да чуя как

гори. Това вече не беше той, беше труп, някакво „нещо“ в домашна пещ за отпадъци край хамбара в едно поле до къща, която се намираще в края на отклонението от междуселския път.

Понякога, когато описваше къде живее по телефона, татко казваше:

– Намирам се близо до средата на нищото. Ако стигнете до средата на нищото, а после завиете веднъж наляво и после надясно, после още веднъж наляво, докато стигнете до кръгово движение, влезте във второто отклонение.

Той не обичаше посетители. И с изключение на нашата лекарка, Анджела, откакто мама умря, у нас идваха хора не по-често от веднъж на две години. Последните няколко души поправяха колата или инсталираха компютър, а после, няколко години по-късно, дойде друг човек, донесе по-нов компютър и го включи в интернет, последният пък дойде, за да настрои интернет връзката. Във всички тези случаи аз не излизах от стаята си.

Той никога не ми предложи да ме научи да ползвам компютъра, но ми разказваше за всички неща, които компютрите могат да правят. Могат да бомбардират различни страни. Могат да шпионират хората. Могат да извършват мозъчни операции. Могат да срещат отново стари приятели и стари врагове, както и да разкриват извършителите на престъпления. Но на мен не ми се искаше да се занимавам с нито едно от тези неща. Онова, което харесвах, беше телевизията – документални филми за природата и за историята, а обичах и сериали с фентъзи сюжети, в които действието се развива в бъдещето, или пък през викторианската епоха, в красиви къщи с красиво облечени хора, харесвах дори съвременните сериали. Обичах да наблюдавам вълнуващия живот на хората, страстите им любовни истории, нещастните им семейства и мрачните им тайни. Предполагам, че в това има някаква ирония, тъй като в действителния живот не обичах хората. *Повечето* хора.

Предпочитах да си стоя у дома. Татко разбираше това. Докато ходех на училище, се чувствах ужасно. Не пропусках нито един час, опитвах се да се държа настрана от останалите момичета и веднага след края на часовете се прибирах у дома. Говорех, че имам аутизъм, макар че един психиатър бе казал на татко категорично, че няма нищо подобно. Не се записвах в никакви клубове

и общества, въпреки молбите на мама. Когато се явих на зрелостните изпити, по математика и ирландски език и литература минах, но със среден, а по останалите предмети, необходими за диплома, позволяваща да се запиша в университет, получих две отлични оценки, две „много добър“ и две „добър“. Това беше преди двацет и пет години, а след това ние се преместихме отново и заживяхме в едноетажна къща в края на тесен път, на една миля извън селото Карикшийди.

Ежеседмичното отиване на пазар винаги беше изпитание. Понякога се правех на глуха, за да избягвам разговори, но чувах коментарите на децата от училището: „Ето я, странната Сали Даймънд, откачалката.“ Татко казваше, че думите им не били злонамерени. Децата са жестоки. Повечето от тях. Радвах се, че вече не бях дете. Бях четиридесет и две годишна жена.

— Искам си татко!

— О, милото ми момче. Той е лош човек. Мислиш ли, че е редно да ме държи заключена тук, почти без храна, на тъмно, без книги?

— Няма и телевизор.

— Съседите ни имаха телевизор. А ти имаш ли? Има ли тук, в тази къща?

Кимнах. Ако пазах мълчание, значи не отговарях на въпроси.

— Еха! А голяма ли е къщата?

Запитах се дали е голяма. Вероятно беше. Имаше много стаи. През онзи ден, когато отидохме в зоологическата градина, минахме покрай много къщи, но те бяха наблъскани нагъсто една до друга. По телевизията бях виждал и големи, и малки къщи. Реших, че нашата къща е голяма, но нямах намерение да ѝ го казвам.

Отидох до купчината дрехи, които татко бе поставил на единствения стол до леглото ми и намерих пижамата си.

– Имаш ли нужда от помощ, за да се съблечеш? – попита тя.

Без да ѝ обръщам внимание, съблякох дрехите си. Погледнах часовника си. Малката стрелка беше между седем и осем. Бях закъснял с лягането.

– О, ти имаш часовник! Колко е часът?

– Време е да си лягам.

Беше седем и двамайсет и пет. Тъкмо се бях научил да разпознавам времето по часовника и исках да се похваля с това, но нямаше смисъл да се хваля пред толкова глупав човек като нея. На татко малко му беше омръзнало моето перчене. Казваше, че не е необходимо да го уведомявам през пет минути колко е часът.

– Добре.

– Трябва да си измия зъбите.

Минах покрай нея, за да вляза в тоалетната и този път затворих вратата. Пак се изпишках и си измих зъбите. Тук нямаше огледало, кърпата беше само една, тънка. Когато отворих вратата, я открих, коленичила отпред. Беше разперила широко ръце. Опитах се да мина със скок покрай нея, но тя бързо обви ръце около мен, притисна лице към главата ми и започна да я целува. Борех се с всичка сила.

– Пусни ме, пусни ме!

– Толкова много те обичам, че не мога да се въздържа. Понякога ми се струваше, че те чувам през стената, но той постави цялата тази изолация по стените и не знаех дали просто не си въобразявам. Никога не ми казваше нищо за теб. Каза, че ако се опитвам да говоря с теб през стената, ще накаже теб. Толкова се радвам, че си тук – тя ме притисна по-силно и аз закрещях в мишницата ѝ.

Тогава тя ме пусна и аз изтичах в своя ъгъл.

– Съжалявам, Питър, толкова съжалявам. Исках само да те прегърна за малко.

– Ще кажа на татко. Той ще те накаже жестоко.

– Имам нужда...

– Не ме интересува. Млъкни. Да не си казала и дума повече. Ти си лоша и подла.

Легнах на походното легло и загасих лампата.

Страх ме беше да заспя, но трябва да съм бил уморен, защото когато се събудих, видях тънки лъчи светлина да се процеждат през пролуките на закованите прозорци. За миг не можах да раз-

бера къде съм, но после споменът за целия ужас се върна. Запалих лампата до леглото и видях, че тя е възможно най-близо до мен, там, докъдето бе успяла да стигне, и отново ме гледаше втренчено.

– Питър? Съжалявам. Може ли да започнем отначало? Толкова съжалявам.

– Гладен съм.

– Да ти приготвя ли зърнена закуска?

Погледнах към лавицата над хладилника. Шоколадът беше изчезнал. Бях си го оставил за тази вечер, както ми бе наредил татко. Половината хляб също беше изяден. Липсваше бананът. И ми беше останал само един морков.

– Изяла си ми храната! Изяла си шоколада ми!

– Така е. Не можех иначе. Не виждаш ли? Той ме оставя да умирам от глад тук. Има достатъчно, за да се нахраниш.

Не казах нищо, само се облякох бързо и завързах връзките на обувките си, а после отидох при нея и започнах да я ритам с всички сили с кожените си обувки, няколко пъти, в лицето, в главата, в дебелия корем. Тя се сви на топка, заскимтя и заплака. Татко беше прав. Сега тя знаеше кой е шефът. Дълго време не се опита да ме заговори. Зави се с одеялото и захлипа, а от време на време извикваше от болка.

Изкрещях ѝ да млъкне.

Сам си приготвих корнфлейкса и седнах на походното легло. Опитвах се да не плача. Исках татко. Мразех призрака. Задърпах вратата така, че тя започна да трака и огледах мястото, на което бе имало прозорец. Сега там нямаше стъкло. Само греди. Виждах тънките светли лъчи, които проникваха между тях, но не можех да видя градината. Почетох от книгата си, поиграх с количките „Мачбокс“ и се опитах да забравя къде се намирам. Липсваше ми телевизията. Питам се дали татко не ме е пратил тук като наказание. Но какво бях направил, за да заслужи това?

